

časopis českých a slovenských bohoslovců
Papežské koleje Nepomucenum

OBSAH:

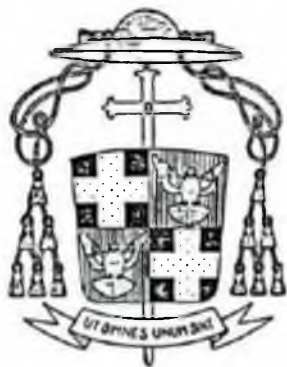
Jaroslav Škarvada: Slovo se stalo tělem a pře- bývalo mezi námi	2
Jindřich Holeček: K interpretaci motivu okřídle- ného jezdce na předvelkomorav- ském nákončí z Pohořelic u Brna	5
Mikuláš Hatiar: Kto sú Karpatskí Nemci	8
Jan Lachman: Recenze	13
Gejza Veselý: Životné jubileá našich kňazov	14
Petr Bouček: Kronika	15
JMK: Otec kardinál Jozef Tomko v Nepomucene	19
Pavol Brzý: Boli sme v Siene	20
Listárna	23
Vexilla Regis pródeunt	24

V Římě na svátek sv. Klementa Hofbauera dne 15. března 1987

Redakční rada: Zdeněk Mareš, Ján Košiar, Petr Bouček

Naše adresa: Pontificio Collegio Nepomuceno
Via Concordia, 1
I-00183 Roma

Poštovní konto č. 31027006

SLOVO SE STALO TĚLEM A PŘEBÝVALO MEZI NÁMI

Promluva J.E. Mons. Jaroslava Škarvady,
titulárního biskupa litomyšlského,
v kapli vatikánského rozhlasu dne 4.1.1987

Na prahu nového roku zní snad ještě palčivěji než kdy jindy základní otázky, které znepokojují lidské srdce: Co je člověk? Jaký je smysl jeho existence? Jaký smysl má bolest, zlo, smrt, které přes všechnen pokrok stále trvají? Nač všechna vítězství vědy, jsou-li často tak draze placena? Máme vůbec ještě nějakou naději, můžeme být šťastní, anebo je všechno jen hrozná absurdita, kterou by bylo lépe ukončit? Ale proč nás to potom tak žene k životu, proč na něm tolik lpíme?

My křesťané si nemyslíme, že jsme chytřejší než ostatní, ale pokorně a vděčně vyznáváme, že jsme zahlédli světlo, které nám v těchto úzkostech zazářilo. "Bylo světlo pravé - říká dnešní evangelium - které osvěcuje každého člověka... To světlo svítí v temnotě a temnota ho nepohltila". My jsme přesvědčeni, že Stvořitel, který nám dal inteligenci, nás také oslovil, že s námi vstoupil do meziosobního styku.

Náš Bůh totiž není jen chladný Bůh filosofů, pouhý koncentrát moci a síly. Písmo svaté nám ho představuje jako světlo a lásku. Jako oceán života, který se poznáváním a milováním přelévá mezi tři póly, kterým říkáme Boží osoby. V Bohu je osobní Slovo a osobní Láska, a my vyznáváme, že Bůh to Slovo vyslovil do stvoření. Na počátku bylo Slovo, a to Slovo bylo u Boha, a to Slovo bylo Bůh. A to Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Viděli jsme jeho slávu, slávu jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.

Apoštol Jan v tomto úvodu představuje toho, o němž bude mluvit v dalších kapitolách svého evangelia. Ten Mariin syn, kterého uvidíme na svatbě v Káně Gallejské, ten žíznivý poutník,

kteřý bude mluvit se samaritánskou ženou u Jakubovy studně, ten přítel Marty a Marie, kteřý zapláče nad hrobem jejich bratra Lazara, ten odvážný "rabbi", kteřý se v Jeruzalémě postaví proti zkornatělým farizeům a prospěchářským velekněžím, ten král židovský, kterého bude soudit Pilát, ten Ukřižovaný, jemuž římský vojín probodne bok kopím, ten Vzkříšený, kteřý přinese svým apoštolům pokoj a vdechne jim svého Ducha, tento Ježíš je Boží Slovo, vyslovené do lidských dějin. "To bylo na počátku u Boha - říká svatý Jan. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život, a ten život byl světlem lidí".

Co je tedy člověk? Jaký je smysl jeho existence? Co s námi bude, až jednou zemřeme? Na všechny tyto palčivé otázky nám dává odpověď Bůh ve svém vtěleném Slově. "V něm byl život, a ten život byl světlem lidí".

Druhý vatikánský koncil se nad těmito otázkami zamyslel v pastorační konstituci "Gaudium et spes". A došel k tomuto závěru: "Tajemství člověka se plně vyjasňuje jen v tajemství vtěleného Slova. Kristus, nový Adam, zjevením svého Otce a jeho lásky plně odhaluje člověka člověku samému a dává mu poznat vznešenost jeho povolání... Vždyť svým vtělením se jistým způsobem spojil s každým člověkem sám Syn Boží".

Boží Slovo, které vstoupilo do našich dějin, odhaluje člověku člověka samého, protože nám zjevuje úmysly Stvořitele. Nejen tím, co říká, nýbrž ještě více celým svým lidským osudem, kteřý nám otevírá nové horizonty a novou naději. O tom se zmiňuje svatý Pavel: "Kéž Bůh - modlí se - osvítlí vaše srdce, abyste pochopili, jaká je naděje těch, které povolal a jaké poklady slávy skrývá křesťanům jejich dědictví".

Poklady slávy, praví svatý Pavel. Právě o těchto pokladech mluví Janovo evangelium, jehož začátek jsme slyšeli. Hned ve třetí kapitole, v rozhovoru s Nikodémem, vysvětlí Pán Ježíš důležitost křestního znovuzrození z vody a Ducha svatého. Je to prohloubení slov úvodu, která jsme četli: "Všem, kdo ho přijali, dal moc stát se dětmi Božími, těm, kdo věří v jeho jméno. Kdo se zrodil ne z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha". V šesté kapitole Janova evangelia se zase vrátí slovo *sarx* - tělo, které se rovněž už objevilo v úvodu. Slovo se stalo tělem, píše

svatý Jan. Proč tělem, proč ne člověkem? Vždyť význam by zůstal stejný a bylo by to i srozumitelnější. Svatý Jan však myslel zřejmě už od začátku na příslib eucharistie v Kafarnau, o němž bude mluvit v šesté kapitole: "Mé tělo je skutečný pokrm a má krev je skutečný nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm"/6,55-56/. Zde je naznačena celá ta dlouhá cesta Božího Slova k nám. Z lůna Panny Marie do lůna církve. Aby byl v eucharistii Emanuel, Bůh s námi, aby se dostal ke každému z nás, aby s námi mohl zůstat po všechny časy. "Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce", čteme v patnácté kapitole téhož evangelia. Zde už přechází svatý Jan od tajemství eucharistie k tajemství Kristova mystického těla, které je jejím plodem, k církvi, společenství Kristových učedníků, aby nám pak ve své poslední knize Zjevení, čili Apokalypsi, vylíčil poslední fázi tohoto společenství a tak dal odpověď na poslední otázku, co nás čeká po smrti. Píše: "Potom jsem spatřil nová nebesa a novou zemi - dřívější nebesa a dřívější země zmizely a ani moře už není. A uviděl jsem svaté město, nový Jeruzalém, jak sestupuje z nebe od Boha. A uslyšel jsem od trůnu mocný hlas: Bůh bude s nimi přebývat, oni budou jeho lidem a on bude - Bůh s nimi - bude jejich Bůh. On jim setře každou slzu z očí: nebude už smrti, ani zármutku, ani nářku, ani bolesti už nebude, protože starý svět pominul" /Zjev.21,2-4/.

To bude poslední důsledek té skutečnosti, vyslovené v úvodu Janova evangelia: "Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi". Mezi námi, v naší lidské rodině přebývá Boží Slovo, milovaný Boží Syn. V něm máme život a světlo, v něm najdeme odpověď na všechny otázky naší existence. Boží Slovo přišlo přebývat mezi nás, abychom my mohli přebývat s ním. Kéž Bůh, podle slov té Pavlovy modlitby, osvítl naše srdce, abychom pochopili tyto poklady slávy a dovedli žít z této naděje! Amen.

K INTERPRETACI MOTIVU OKŘÍDLENÉHO JEZDCE NA PŘEDVELKOMORAVSKÉM
NÁKONČÍ Z POHOŘELIC U BRNA /Příspěvky ke studiu symbolických
struktur slovanského duchovního vědomí/ 3. část

Naše pouť po stopách božského jezdce a bojovníka dospěla v hutném líčení vývoje rituálu až k vrcholnému svátku římského jezdeckva - tzv. transuectio equitum - spojeného se zjevením a zázračnou pomocí blíženců Castora a Polluxe v bitvě u Regillského jezera roku 499 před Kristem. Toto zjevení obou Diovyých synů, Dioskúrů, však nebylo ani na italské půdě, ani v helénském světě ojedinělé. Již téměř o čtyřicet let dříve bojovali Kastor a Polydeukés po boku oddílů města Loker proti vojsku Krotónu v bitvě u řeky Sagry, která rozhodla vleklou válku, zuřící mezi léty 540 a 530 mezi těmito dvěma městskými státy tzv. Velkého Řecka v nejjižnějším cípu Itálie.^{28/} Zjevili se zde na bělouších, oděni v krvavě rudé chlamydy, krátké a lehké pláště, ponechávající volnost pohybu oběma pažím. Epifánie Dioskúrů, připravených pomáhat ohroženým lidem, dovolávajícím se boží pomoci, se periodicky opakovaly v řadě měst, kde byli blíženci vzýváni k účasti na teoxeniích, slavnostních hostinách, připravených kněžími k jejich poctě - bývali vídáni, jak přilétají na bílých koních prozářeným éterem a snášejí se k oltáři. Hérojští prostředníci boží spásy z rukou nepřátel a nebezpečí spojovali mimořádným způsobem svět člověka a svět bohů, přirozeno a nadpřirozeno, i v mýtické zvěsti. Polydeukés, kterého zplodil Zeus s Lédou, byl nesmrtelný - Kastor, pocházející z manželství Lédy a Tyndarea byl i se svou sestrou Heléné smrtelný. V boji se syny krále Afarea z Messenie, kterým uloupili ženy, padl Kastor, zasažen oštěpy svých soků. Polydeukés pomstil jeho smrt a zabil jednoho králova syna, druhého smetl svým bleskem sám Zeus. Nemohl však jako nesmrtelný, jakkoli si to přál, zemřít se svým nerozlučným druhem, stejně tak jako Kastor nemohl jako smrtelník nabýt nesmrtelnosti. Nakonec však Zeus na polydeukovy naléhavé prosby svolil, aby blíženci strávili společně vždy jeden den na nebesích a druhý, následující, v podsvětí.^{29/}

Duchovní svět řeckého mýtu se však neomezil ve spojení heroických bojovníků s posvátným běloušem jen na postavy Blíženců. Héraklés, když se zmocnil Élidy, jezdil na Aríónovi, "měsíčním tvorů vysoko nad zemí", divokém oři, který se zrodil z ponižujícího spojení bohyně Démétrý a boha Poseidona, který se ji zmocnil v podobě hřebce, když Démétér bloudila po únosu Persefóny světem v podobě klisny.

Druhý plod Poseidonovy vášně, okřídlený kůň Pégasos /"Ten ze studni"/, zrozený se spojení s medúzou, pomohl hrdinovy Belle-rofónovi/ původně snad belešforon - "Nosič střel"/. Když Belle-rofón, syn korintského krále Glauka, vnuk Sisyfův /podle některých tradic opět Poseidónův syn/, ohrozil manželskou věrnost Antei, ženy Týrynthského krále Proita, k němuž utekl, rozhodl se Proitos zbavit se ho nepřímou. Poslal ho k lýkyjskému králi Iobatovi s prosbou, aby mu uložil úkol, při němž zahyne. Iobates požádal Bellerofón, aby ho zbavil Chimairy, nestvůry se lví hlavou, kozím tělem a hadím ocasem, dštící oheň. Bellerofón na radu věštce Polydeia vyhledal okřídleného Pégasa, koně s kopyty ve tvaru měsíce, jejichž úderem otevíral prameny, zkrotit jej přehozením zlaté uzdy, darované Athénou a vydal se na něm do boje. Vzlétl nad Chimairu, střílel do ní z výše šípy a nakonec jí mezi čelisti vrazil hroudu olova, upevněnou na hrotu kopí. Ohnivý dech nestvůry roztavil olovo a to jí steklo hrdlem a sežehlo útroby.³⁶⁾ Bellerofón posléze dostal za ženu Yóbatovu dceru Filonoé, ale na vrcholu štěstí zahynul, když se pokusil doletět na Olymp, jako by byl nesmrtelný. Zeus poslal střečka, který Pégasa bodl pod ocasem a ten troufalce shodil z výšin na zem. Sám pak zůstal na Olympu, kde ho Zeus používal jako soumara k nošení blesků.

Není v našich možnostech zabývat se zde, na omezeném prostoru, šířeji rozbořem a genezí řeckého hérojského mýtu. Povšimněme si však alespoň základních konstitutivních prvků, jež nás budou dále provázet - vždyť Bellerofóntův zápas s Chimairou nám zřetelně evokuje jeden z nejoblíbenějších motivů křesťanské ikonografie - zápas sv. Jiří s nestvůrným drakem.

Oba koně, s nimiž jsme se setkali, Árion i Pégasos, jsou "měsíčními tvory vysoko nad zemí" a jsou zplozeni Poseidónem, Dioovým bratrem, bohem moře a vod, který otřásá zemí a rozbouří vlny, bohem jehož posléze Římané ztotožnili s Neptunem. Nespoutaná, nevyslovená životodárná síla závratných hlubin i inspi-
rčních výšin dolních i horních vod evokuje symbolicky netušený nevědomý, skrytý praoceán dosud beztvarych sil ducha. Úžas člověka pomíjejšího života nad neustále plynoucím a manifestujícím se tokem kontinuity života, jenž jej obklopuje mezi úranickým nadsvětím a któnickým podsvětím. Posvátný kůň propojuje všechny tři sféry kosmu, kdykoli je ohrožen řád a rovnováha bytí. Jako kůň smrti vystupuje v arkádské Démétře s koňskou hlavou, ztotožňované s jednou z Erynií, zběsilých vykonavatelek podsvětí spravedlnosti, štvoucích oběti zločinného svědomí. Matkou koně Achillova i koní Dioskúrů je jedna z Harypji, mstících démonických bytostí bouře, zániku a smrti.^{31/} Posvátný kůň zná cesty podsvětních vod a vystupuje jako psychopompický průvodce duší - v Artemidórově Snáři zvěstuje nemocnému ve snu blížící se smrt. Je ale také průvodcem procitajícího zasnění k výšinám - Pégasos otevírá úderem svého kopyta Hippokréne, Pramen koně, studánku, kolem níž tančí a zpívají Múzy a jeho vzlet je vzorem vzletu básníků. Kosmickému řádu slouží i v zápřahu Slunečního vozu, řízeného Apollónovými otěžemi a oddělujícího den a noc. Nese Diovy blesky i Bóreovy vichry. Nejvyšší službu však poskytuje, zkrocen otěží probuzeného vědomí čistého úmyslu, heroickému člověku, zápasícímu s hybridní silou zla, ať již v podobě zrůdné nestvůry či ničivého úmyslu nepřítel. Mohutnými rozmachy svých křídel jej vynáší ve jménu řádu všeho živoucího vysoko mezi nebe a zemí, daleko nad dosah moci temných sil zániku a chaosu, aby mu umožnil vyrvat dech života ze rdousivého náručí smrti.

/pokračování v příštím čísle/

-JH-

Kto sú Karpatskí Nemci ?

Označenie Karpatskí Nemci pôvodne zahrňovalo všetko Nemectvo, ktoré vo väčších-menších skupinách obývalo celý Karpatský oblúk medzi Bratislavou e Sedmohradskom.

Po druhej svetovej vojne a následnom vyhnaní Nemcov z takmer celej politickej východnej Európy, sa tento pojem zužuje a odteraz slúži na označenie nemeckého cbyvateľstva zo Slovenska, jeho krajských spolkov a kultúrnych inštitúcií.

V porovnaní so Sudetskými Nemcami, ktorí pre svoj počet /v súčasnosti 3,8 milióna/, integrálne osídlenie a veľkú aktivitu, sú i na medzinárodnej úrovni veľmi známi, na Karpatských Nemcov sa dosť zabúda. Hoci, ako píše Václav Chaloupecký /Staré Slovensko, str.255, Bratislava 1923/, máloktorá krajina bola tak preniknutá a zmenená nemeckou kolonizáciou ako práve Slovensko.

Nemecké obyvateľstvo na Slovensku sa skladá z jednej časti z autochtónneho obyvateľstva, ktoré bolo počas sťahovania národov vytlačené z Panónie na sever a žilo na území Slovenska už počas Veľkomoravskej ríše, a z druhej časti z kolonistov, ktorí prichádzali od jedenásteho storočia na pozvanie uhorských kráľov. Osídlovatelia klčovali lesy, zakladali osady a dediny; od 13.storočia sú to práve mestá, ktoré vznikali ako plod nemeckej kolonizácie. Začiatkom 14.storočia Nemci obsadzujú i hornaté kraje v povodí Nitry, Hrona a Váhu, tu sa rodia predpoklady pre vznik baníctva.

Pôvodné nemecké osídlenie bolo veľmi rozsiahle. Zaberalo nielen podstatnú časť Bratislavskej župy, veľkú časť Zvolenskej a Spišskej, ale Nemci sa usídlili aj v Gemeri a Liptove, ako aj v hornej časti Trenčianskej župy. Pravda, z tejto prekvitajúcej nemeckej kultúry sa v priebehu stáročí zachovali iba zvyšky. O niektorých príčinách úpadku Nemectva bude v tomto článku ešte reč.

Dost na tom, že v medzivojnovom období sa k nemeckej národnosti hlásilo na Slovensku iba 154 821 ľudí /sčítanie ľudu z r.1930/. Údaje sú tu pochybné, niekedy sa uvádza číslo 147 501. Rozdiel spočíva v tom, že prvý údaj zachytáva všetkých, čo sa prihlásili za Nemcov, druhý iba česko-slovenských občanov. Keďže však ostá-

vajúcich 7 320 boli väčšinou ľudia, ktorí z rôznych dôvodov nezískali česko-slovenskú štátnu príslušnosť a nie cudzinci-cestujúci, prikláňam sa k prvému údaju ako k objektívnejšiemu.

Konfesionálne sa hlásilo k rímsko-katolíckej Cirkvi 108 472, k evanjelíckej augsburgského vyznania 35 213, poslednú väčšiu skupinu tvorili Židia hlásiaci sa za Nemcov, s počtom 9 945 ľudí. 876 bolo bez vyznania, zvyšok tvoria gréckokatolíci /116/, starokatolíci /105/, pravoslávni /8/, členovia Československej cirkvi /7/ a ostatní /79/. /Prevzaté z Heinrich Donat: Die deutschen Katoliken in der Tschechoslowakischen Republik, Warnsdorf 1934, str.316/ Uvedené nemecké obyvateľstvo sa zhruba rozdeľovalo na tri oblasti: Pressburgland /na západnom/, Hauerland /na strednom/ a Zipserland /na východnom Slovensku/.

Najskôr osídlenou oblasťou bol práve Pressburgland./oblasť Veľkej Bratislavy /Pressburg/, Šamorína /Sommerein/ a Žitného ostrova /Schütt/. Prvé osídlenie siaha tu do Karolínskeho obdobia. Po porážke Avarov bola pozdĺž Karpát a Žitného ostrova vybudovaná reťaz opevnených nemeckých osád a obranných obcí. Tieto niesli zväčša mená svojich zakladateľov alebo majiteľov. Jednou z nich bola aj osada Bosendorf, založená v prvej tretine 9.storočia. Z nemeckého názvu Bosendorf sa odvádza latinský a maďarský názov Bratislavy: Posonium, po maďarsky-Pozsony. Nemecké slovo Pressburg sa dá odvodiť z Braslavovho hradu /po nemecky-Braslavs Burg/, tu sú i korene názvu Bratislava. Tento hrad bol postavený v poslednej tretine 9.storočia nad osadou Bosendorf a mal za úlohu brániť hranice Franskej ríše proti Moravanom a Maďarom. Druhá osídľovacia vlna nastáva za Arpádovcov. Nemeckí kolonisti z bavorského kmeňa osídľujú v priebehu 12.-13.storočia pomerne veľké územia, ohraničené na západe riekami Moravou a Dunajom a siahajúce cez Malé a Biele Karpaty až po Váh. /Toto územie zhruba zodpovedá niekdajším okresom Malacky /Kirchlee/, Hlohovec /Freistadt/, Šintava /Schintau/. Mestá Bratislava /Presburg/, Skalica /Skalitz/ Svätý Jur / St.Georgen/, Pezinok /Bösing/, Modra /Modern/, Senec /Wartberg/ a Šintava /Schintau/ boli v stredoveku čisto nemecké.

Od Pressburglandu na východ leží Hauerland, stredné územie obývané Nemcami. Názov Hauerland, zaužívaný od tridsiatych rokov tohto storočia, zaviedol pravdepodobne národopisec Josef Hanika. Tento názov pochádza z odvodzovacej slabiky "hau"-zriedkavejšie-

häu /rúbanisko, čistina/, ktorá je typická pre osady kľčovníkov a drevorubačov a ktorá sa pridávala či už k menu zakladateľa obce, kľčovateľa lesa /napr. Drexlerhäu/ alebo k nejakej vlastnosti založenej osady /Neuhäu - Nová rúbaň/. Táto oblasť je často tiež označovaná ako "Bergstädterland" - kraj banských miest. Tu sa totiž nachádzalo všetkých sedem najvýznamnejších banských miest Uhorska: Banská Štiavnica /Schemnitz/, Kremnica /Kremnitz/, Banská Bystrica /Neusohl/, Pukanec/Pukkanz/, Nová Baňa /Königsberg/, Ľubietová /Libethen/, Banská Belá /Dilln/. Tieto mestá boli pre veľké nerastné bohatstvo od 13. storočia centrom nemeckého osídlenia, ktoré zaberalo východné časti Nitrianskej a Trenčianskej župy a župy: Zvolenskú, Tekovskú, Hontiansku, Liptovskú a Turčianskú. Pod vedením nemeckých obchodníkov, staviteľov a mešťanov, ale aj za prílivu slovenského a maďarského obyvateľstva hlavne z hornatých oblastí Tatier, Fatry a Matry, vzniká kraj s hustou sieťou nemeckých miest a dedín. V posledných troch storočiach prebehla v tomto kraji silná prirodzená slovakizácia, takže nakoniec čisto nemeckými zostali iba okrajové vidiecké oblasti.

Tretím veľkým územím, ktoré obývali Karpatskí Nemci bol Zipserland - Východoc slovenský Spiš a k nemu sa rátajúce niektoré dedinky Gemerskej a Abaujvárskej župy, ktoré zostali úplne, alebo z veľkej časti nemecké. V roku 1945 sa tu nachádzalo ešte asi päťdesiat osád, miest s úplne nemeckým, prevažne nemeckým, alebo aspoň z veľkej časti nemeckým obyvateľstvom. Na Spiši treba rozoznávať Horný a Dolný Spiš. Horný Spiš, ktorý predstavujú mestá Stará Ľubovňa /Alt-Lublau/, Levoča /Leutschau/, Kežmarok /Käsmark/ a Poprad /Deutschendorf/, bol podobne ako Sedmohradsko, osídľovaný Nemcami už za Arpádovcov na posilnenie severnej hranice Uhorskej ríše. Osídľovatelia boli Frankovia z Porýnia, ktorí prišli do Uhorska v rokoch 1180-1190. Založili mestá a dediny. Najznámejšie z nich Levoča a Kežmarok, ktoré dostali dokonca právnu samosprávu, na základe nemeckého práva /tzv. Zipser Willkür/. Tieto mestá tvorili zväz dvadsiatichtštyroch spišských miest. Trinásť z nich dal v roku 1412 cisár Zigmund do zálohy Poľsku, odtiaľ sa vrátili do Uhorska až za vlády Márie Terézie v roku 1772. Dolný Spiš predstavujú mestá Spišská Nová Ves /Zipser Neudorf/, Gelnica /Göllnitz/, Moldava /Moldau/ a Rožňava /Rozenau/, prekonal iný vývoj. Rozvíjalo sa tu baníctvo. Vývoj sa podobá vývoju Hauerlandu. Ležia tu významné banícke mestá, Smolník /Schmöllnitz/, Gelnica /Göllnitz/,

Spišská Nová Ves /Zipser Neudorf/, v Gemerskej župe je to Rožňava /Rosenau/ a v Abaujvárskej Jasov /Jooss/. Čisto nemecký charakter si až do roku 1945 zachovali mestá Mníšek /Einsiedeln/, Švedlár /Schwedler/ a Smolnícka Huta /Schmöltnitzer Hütte/. Tunajší obyvatelia patrili k Bavorom, nie k Frankom.

K spomenutým trom hlavným oblastiam treba ešte pridať nemecké osady a mestá v Šarišskej a Zemplínskej župe. Najvýznamnejšie z nich sú Prešov /Preschau/, v nemčine sa veľmi často užíva i maďarský názov Eperjes, Bardejov /Bartfeld/ a Lipany /Siebenlinden/. Okolo týchto sa nachádzalo asi sto nemeckých drevorubačských osád, pomenovaných pomocou odvodzovacej slabiky - hau, napr. Vogtshau, Kolbenhau. Všetky tieto boli v priebehu minulých storočí úplne slovakizované.

Z Karpatských Nemcov vzišli mnohé významné osobnosti. Ako najznámejších možno uviesť hudobného skladateľa Johanna Nepomuka Hummela /nar. v Bratislave r.1778/; atómového fyzika a nositeľa Nobelovej ceny r.1905 Philippa Lenarda /nar. v Bratislave r. 1862/; oslavovaného majstra neskorého baroka vo Viedni, sochára Viktora Tilgnera /nar. v Bratislave r.1844/; vynálezcu a mechanika Wolfganga von Kempelena /nar. v Bratislave r.1743/, ktorý vynikol konštrukciou umeleckých fontán, zdokonalením parného stroja, vynájdením predchodcu parnej turbíny, hovoriaceho prístroja, špeciálneho stroja na písanie pre slepcov a zostrojením šachového automatu. Ďalej maliara a sochára Adama Friedricha Oesera /nar. v Bratislave r.1777/, Donerovho žiaka a Goetheho učiteľa kreslenia riaditeľa akadémie umenia v Lipsku. Jozef Damko /nar. v Nemeckom Pravne v r.1872 - od r.1946 Nitrianske Pravno/, mimoriadne plodný naturalistický sochár a umelecký remeselník pôsobil v Ríme a v Budapešti /tamajšia galéria má dvadsaťdva jeho diel/. Nemenej významné sú aj postavy: historika a národopisca Johanna Kachelmanna /nar. v Banskej Štiavnici r.1806/, hudobného skladateľa a rektora Vysokej školy hudby a výtvarných umení vo Viedni Franza Schmidta /nar. v Bratislave r.1965/. Na konci tohto limitovaného prehľadu možno uviesť ešte jednu kurióznu postavu Karla Jettinga /nar. v Bratislave r.1770/ tzv. bratislavského Robinsona. Dobrodružný život ho zaviedol cez africkú divočinu, turecké zajatie, dlhý pobyt na pustom ostrove až späť do rodnej Bratislavy.

Po tomto prehľade sa natíska otázka, aké boli príčiny úpadku Nemectva na Slovensku. Možno ich uviesť viac. Na prvom mieste snáď zastavenie prílivu nových kolonistov od 15. stor./až na malé výnimky/, ďalej veľké decimovanie nemeckého obyvateľstva počas tureckých vojen. Nemalou príčinou bola i rekatolizácia, ktorá protestanské Nemectvo zbavila duchovných vodcov-pastorov a učiteľov, a tak bola často spojená so slovakizáciou. Podstatnú úlohu zohrala i maďarizácia, zpočiatku dobrovoľná, ktorá zachycovala hlavne inteligenciu, neskôr násilná, ktorej medzi rokmi 1867-1918 padlo za obeť celé nemecké školstvo v Uhorsku.

Kalvária rokov 1944 až 1947 ukončila dlhú, miestami viac ako tisícročnú etapu v živote Karpatských Nemcov. Väčšina z nich žije dnes v Nemeckej spolkovej republike a v Rakúsku. Na Slovensku ich zostalo podľa štatistiky z roku 1977 iba 4000, v skutočnosti je ich asi o niečo viac. Mnohí, aby unikli deportácii či ťažkostiam, prihlásili sa za Maďarov, alebo Slovákov.

Tí, čo žijú v slobodnom svete, zapojili sa zo všetkých síl do obnovy a znovuvýstavby vojnou zničeného Nemecka a Rakúska. Spolu s ostatnými pätnástimi miliónmi nemeckých vyhnančov majú nemalý podiel na tom, čo sa nazýva hospodársky zázrak. Založili si vlastné Karpatsko-nemecké krajanské spolky v NSR a v Rakúsku, vydávajú periodické publikácie, mesačník Karpathenpost /NSR/ a dvojmesačník Heimatblatt /Rakúsko/. Tieto uverejňujú nielen články z vlastnej histórie, spolkovej činnosti a literárnu tvorbu, ale aj živo sledujú a komentujú terajší život na Slovensku. Krajanské spolky okrem toho vydávajú i početné knihy a brožúrky, zväčša s historickým a kultúrnym zameraním. Mnohé z nich majú vysokú odbornú úroveň. Ako príklad možno uviesť cyklus troch publikácií o dejinách osídlenia Slovenska so špeciálnym zameraním na nemeckú kolonizáciu a Slovník bratislavského nemeckého dialektu. V súčasnosti sa pripravuje encyklopédia významných Karpatských Nemcov. Karpatských Nemcov s ich starou vlasťou spájajú nielen múzeá a pamätné izby, či osobné spomienky, ktoré mnohí, najmä mladší už ani nemajú, ale je to hlavne láska k Slovenskej krajine a jej slovenského a maďarského obyvateľstva, s ktorým v priebehu stáročí duchovne zrástli.

Podľa článku P.Rudolfa Reineru SDS "Das Karpathendeutschum", Heimatblatt, č. 1/2 1987, preložil a upravil Mikuláš Hatiar.

RECENZE

Una Chiesa in catene - Materiali sulla situazione della Chiesa
cattolica in Cecoslovacchia

Církev v putech - Materiály o situaci katolícké Církeve
v Československu

Vydala Cooperativa editoriale "La Casa di Matriona" v Miláně, 1986

"Trpí-li jeden úd, cítí tu bolest všechny ostatní údy". /1Kor 12,26/

Výstižným citátem začíná úvod k tomuto sympatickému dílku německý biskup Franz Kamphaus v německém originále. Na naplnění apoštolových slov se tato knížka bude rozhodně podílet, jako již působí původní znění v německy hovořících zemích. Neboť k tomu, aby se mohla Církev italská a na Západě vůbec, spolupodílet na utrpení bratří v komunistických zemích, musí především vědět, znát, projevit zájem. A podle zkušeností mnohých z nás, znalosti našich italských přátel o Československu často ztroskotávají již na úskalí geografickém, o nějakém hlubším zájmu o život utlačovaných Církví na Východě, až na výjimky, mluvit ani nelze.

Ale vraťme se k vlastní publikaci. V úvodní části autor na několika stránkách načrtl stručný přehled vývoje dějin obou národů, se zřetelem na jejich cestu k víře. V druhé kapitole pak čtenáře uvádí do nejdramatičtějších etap našich dějin. Období po skončení 2. světové války až do začátku 50. let, tedy nástupu komunismu k moci a s tím souvisejícího útlaku Církeve v Čechách i na Slovensku.

Třetí, nejobsáhlejší kapitola nás přenáší do současnosti života Církeve v nových podmínkách. Autor popisuje věcně a takřka novinářsky střízlivě nejozřejavější problémy, jako nedostatek biskupů, situaci v seminářích, ateistickou doktrínu státu a její praktickou aplikaci, či obtíže spojené s výukou náboženství, smutný stav katolického tisku, apod. Vše dokumentuje konkrétními případy pronásledování, ať již laiků, či kněží, většinou ze začátku 80. let. Zvláštní pozornost věnuje organizaci "Pacem in terris", jejíž zhoubný vliv v řadách katolického duchovenstva vystihuje pojmem "trojský kůň". Dodatek knihy tvoří statistika se zajímavým

srovnáním situace za I. republiky s nynější, spolu se zákony a předpisy nynějšího režimu, týkajícími se bezprostředně života Církve, opatřenými komentářem. Z poznámek za jednotlivými kapitolami částečně vysvětluje obšírnost materiálů autorem zpracovaného a prostudovaného při přípravě díla a jen potvrzuje jeho dlouholetý a fundovaný zájem o strasti křesťanů v Československu.

Úplně na konec chci blaho-
přát mons. Rabasovi a jen doufám, že jeho dílo napomůže italským věřícím k uvědomění si sounáležitosti národních církví v jedné universální Církvi Kristově, a u mnohých snad i probuzením aktivního zájmu o věřící v Československu přispěje k plnosti vlastního křesťanského života.

-JL-

ŽIVOTNÉ JUBILEÁ NAŠICH KŇAZOV

70 rokov života: D.p. František Říha 5. 4. 1987

60 rokov života: Prof. Josef Krejčí 3. 3. 1987

Mons. Jozef Zlatňanský 13. 3. 1987

D.p. Jozef Martinkovič 28. 3. 1987

D.p. Štefan Vagovič 13. 4. 1987

Mons. Andrej Šinal 15. 5. 1987

Naším jubilantom vyprosujeme, aby im Pán dal milosti a sily aj naďalej vytrvať vo vernej službe vo vinici Pánovej.

-GV-

KRONIKA

Prakticky se již stalo zvykem, že po skončení únorového zkuškového období se připravuje nová "Brázda". Každý ze zúčastněných má přitom různou praxi. Někdo má již vše, někdo téměř vše připraveno, někdo píše na poslední chvíli. Ten, kdo se drží posledních možností, měl pro tento případ štěstí. V koleji totiž krátce pobyl břevnovský opat Anastáz Opasek OSB. Kdo se tedy dal na literární činnost "na poslední chvíli", byl ve společnosti básníka.

Co přinesly uplynulé tři měsíce. Na události, nepočítáme-li změnu roku, jsou snad trochu chudší než v jiných letech. Malou proměnou, o které se částečně mělo psát již v minulém čísle, prošla komunita sester, které se o naše každodenní potřeby starají. V červnu minulého roku jsme se dověděli, že sestra Benona je pověřena prací v jiném působišti, a také, že sestra Konsoláta již nepřijde, neboť zde byla jen na výpomoc. Pobýly v Římě jen jednu sezónu a do Polska se vracely provázeny naším děkovným "Zaplať Pán Bůh" i s přáním Boží pomoci v další práci. Do Nepomucena byla poslána sestra Jacenta. A nyní, v únoru, přijela ještě sestra Zachariasza a kandidátka Gražena. Práce mají opravdu dost a žádnou nemohou odkládat, natož vynechat. Při tom dodržují svůj duchovní život a pokud "zbyde" nějaká chvílka, je vyplněna modlitbou. Lze vyslovit přání, aby je Duch svatý neopouštěl a aby se jim stále dostávalo duchovních i fyzických sil.

V době, kdy jsme rozesílali poslední Brázdu, byly ukončeny práce na oknech v kolejní kapli. Všech osm oken má vitráže inspirované našimi světcí. Je mezi nimi bl. Anežka Přemyslovna, za jejíž svatořečení se modlíme, i blahoslavená Zdislava z Lemberka, jejíž svatořečení se vroucně chová v srdcích. Pro nás, kteří v kapli trávíme jistou část života, je svérázná kreace na atributy světců inspirací k modlitbě. Obětujeme je především za ty, kteří se o tuto výzdobu přičinili.

V takto ozdobené kapli 21. prosince přistoupil k obětnímu stolu mons. František Planner. Slavné mši sv., které byl

přítomen i Otec biskup Škarvada, oslavil své 50leté kněžské jubileum. Jako téma kázání si vybral srovnání starozákonního a Kristova kněžství a porovnal svoje působení s kněžstvím zákona a s kněžstvím lásky.

Prosinec si ještě představujeme jako měsíc, kdy se vše pokrývá sněhem, který křupe pod nohama. Alespoň Ladovy vánoční obrázky to dosvědčují. Naše vánoce jsou pod palmami a piniemi. Ale i v Římě se objevily vánoční stromy, jeden na nám. Pěti set, jiný na Benátském nám., krásná vánočně ozdobená jedle a betlém u ní ozdobil nám. sv. Petra.

Brzy před vánoce /20.12./ skončily přednášky na universitě. Nastala vánoční příprava. V refektáři byl postaven vánoční strom a na stolku byly rozestaveny figurky betlému. Betlém v kolejni kapli byl umístěn. - již tradičně - pod obětním stolem. Na Štědrý den jsme po večerním svátostném požehnání zasedli v refektáři ke štědrovečerní večeři. Tehdy bylo poznat, kolik zpěváků již je v jiných komunitách. Slavné "Gloria" v půlnoční mši sv. oslavilo Narození Páně. Ráno se vypravila z koleje skupina alum-nů, kteří ministrovali Sv. Otcí při mši sv. a při požehnání "Městu a světu". Od sv. Štěpána až do tříkrálového předvečera trvaly kolejni prázdniny; ovšem, kdo hodlal pomáhat v pastora-ci, mohl odjet i dříve.

Vánoční prázdniny jsou pro každého studenta vítanou přestávkou. Po ní následuje leden coby poslední měsíc přednášek zimního semestru. Právě v lednu /18. 1./ navštívil kolej Jozef kard. Tomko. O tom, že podnítil zájem o misijní činnost, svědčí zpráva jednoho ze spolualumnů.

Vždy jeden týden v lednu je podle liturgického kalendáře věnován modlitbě za jednotu křesťanů. Tento záměr byl také příležitostí k tomu, že 23. ledna sloužil P. Špidlík liturgii sv. Jana Zlatoústého. Kolejní kaple byla upravena pro byzantsko-slovan-ský rítus, nastoupil i sbor, tentokrát méně početný. Tak se naše hlasy připojily k těm, kteří se snaží o překonání rozdílů a o svornost.

O něco později přišla zpráva z Houstonu, že 31. 1. byl na diakona vysvěcen Karel Fink. Svoji přípravu na kněžství začal v Nepomu-

cenu a záhy poté byl přijat do semináře v Houstonu, neboť se rozhodl uplatnit se v tamější diecézi. I tak může být poslán do české osady.

V neděli 1. února jsme s Otcem biskupem Jaroslavem opět byli přítomni slavné koncelebraci. Na konci průvodu k oltáři kráčel jako hlavní celebrant mons. Petr Lekavý a s ním mons. František Planner a prof. P. Jiří M. Veselý OP. Všichni tři kněží slavili zlatá kněžská jubilea. Kázal P. Veselý OP, který oslavil toto setkání dávných přátel, setkání, ze kterého vylýpula hodnota pro budoucí generace. Vznikla dohoda o pomoci cyrilometodějskému bádání a o šíření jeho výsledků. Je to krásný dárek ke krásnému jubileu.

Leden byl poslední měsíc přednášek zimního semestru a po něm hned následovalo dvoutýdenní zkouškové období. Určitým způsobem byly tyto dva týdny i dobou učení. Naše mše sv. byla přeložena z ranních hodin na večer, a tím jsme vypustily večerní chvály a místo nich jsme se modlili ranní chvály, které vedl P. Ivan Kútný. Den tím dostal i jinou strukturu, která může být vyvážena tím, že den začínal úctou ke svatým, které breviář uváděl. Ale náplní těchto dvou týdnů bylo skládat zkoušky. V tomto období si skupinka alumnů našla volnou chvíli, kdy si mohla udělat výlet, který jeden z nich popsal.

Svátek spolupatronů Evropy sv. Cyrila a Metoda většina naší komunity prožila na Slovenském ústavě. Mši sv. sloužil Otec biskup Dominik Hrušovský, koncelebrantů bylo mnoho, mezi nimi i Otec biskup Pavol Hnilica SJ. Při mši sv. byl na diakona vysvěcen náš spolualumnus Ján Košiar, akolytát byl udělen Pavlu Brzému a lektorát obdrželi Pavol Benedik, Ján Bernadič a Ján Kuchárik. V homilii Otec biskup Dominik připomněl Levoču, odkud svěcenec pochází, s jejím krásným kostelem, a diecézi Porta e Santa Rufina, jejíž jeden z prvních biskupů, Formosus, byl původně odpůrcem slovanské liturgie, pak světil slovanské kněze, a nyní na území této diecéze je postaven Slovenský ústav a světit biskup pro Slováky v zahraničí. Krátké občerstvení bylo pří-

ležitostí vyslovit svá přání novému diakonovi, a hned se odjíždělo do Nepomucena, kde byl připraven slavnostní oběd. Večer jsme navštívili baziliku sv. Klementa, kde byla sloužena mše sv. k počtě sv. Cyrila a Metoda. Celebroval Jozef kardinál Tomko a s ním i kard. Adrianus Simonis, Otcové biskupové Jaroslav Škarvada, Dominik Hrušovský, Pavol Hnilica SJ, dále prof. Maksimilijan Jezerník, P. Leonard Boyle, P. Jiří M. Veselý a mnoho dalších. Ve větší části homilie, která se opírala o encykliky a breve, hodnotil kard. Tomko evangelizační činnost soluňských bratří. V tomto ohledu, tedy ve výsledku a také i ve vlastní přípravě pro svoji evangelizační práci, jsou stále velkým vzorem.

Během následujícího týdne strávil několik dnů v naší koleji P. Petr Kolář. Jedenkrát /21.2./ jsme se s ním sešli v sálónku a dali mu slovo. Pohovořil o svojí práci českého misionáře v Paříži, o jejích těžkostech i radostech. Na krátkou návštěvu koleje zavítal i břevnovský opat Anastáz Opasek OSB. S ním jsme se sešli /24.2./ a pobesedovali o činnosti "Opus bonum". Tak se nám, alespoň ve stručnosti, dostalo informací z úst nejpovolanějších.

Jako každoročně 26.2. byla sloužena mše sv. za mons. Jaroslava Sychru. Hlavním celebrantem byl při ní Otec biskup Jaroslav Škarvada.

Druhý den potom /27.2./ odjeli slovenští alumni do S. Marinella, kde se konalo setkání slovenských bohoslovců. Jako vloni, nebude ani letos chybět zpráva ve "Slovenských hlasech z Ríma".

Nyní již pozorujeme pomalý příchod jara. Přečkali jsme období dešťů, obloha je stále častěji modrá a svět zlatne slunečnými paprsky. Nedá se nic dělat, za chvíli jsou tu velikonoce, pak červen a ... Lze očekávat, že někteří alumni dospějí ke svým cílům. Jsou mezi námi tři diakoni a dva alumni jsou ve třetím ročníku teologie. Naše společná modlitba ať jim vyprošuje Boží požehnání do cíle, ke kterému směřují.

Otec kardinál Jozef Tomko v Nepomucene

Bol to zvláštny pocit, keď za zvukov organu, na ktorom organista vytiahol všetky registre, naša seminárna kaplnka očakávala slávnostný sprievod k svätej omši. Bola to druhá nedela cez rok, avšak pre nás nebola obyčajnou cezročnou nedelou. Veď hlavným celebrantom mal byť odchovanec tohto seminára, dnes prefekt Kongregácie pre šírenie viery, kardinál Jozef Tomko.

Všetci sme sa tej návšteve tešili, veď je to "náš" kardinál a tuším aj kadidlo nejako štedrejšie rozptyľovalo vôňu v kaplnke. Akosi samozrejme sme chápali, že základom stretnutia s otcom kardinálom ani nemôže byť nič iné, ako najsvätejšie obeta. A otec kardinál ju slávil dôstojne, každým slovom a gestom nás prakticky povzbudzoval v našom povolaní. Veď za každým tým slovom a gestom stoja roky kňazského života strávené nielen v štúdiách, ale hlavne na klakátku pred svätostánkom.

Dôstojný a symbolický ráz mali i čítania v rôznych rečiach /slovensky, anglicky, taliansky/, ktoré otec kardinál zhrnul vo svojej homílii. Prejavil sa ako človek na svojom mieste, človek telom i dušou zapálený pre misijné dielo Cirkvi. Niekoľkokrát zdôraznil, že Cirkev je Cirkvou, pokiaľ je misionárska.

Každá svätá omša je novým zázrakom na zemi a predsa v ten deň som akosi väčšmi prežíval tieto tajomstvá.

Po svätej omši bolo v salóne seminára stretnutie s otcom kardinálom, pri ktorom nám vysvetlil niektoré najdôležitejšie problémy, s ktorými sa Kongregácia v týchto časoch stretáva. Tie ďalšie nechal na budúce stretnutie, ako dvakrát podotkol, a nemusím ani zdôrazňovať, že u nás sa tento jeho návrh stretol s nadšeným súhlasom, čo sme aj dali najavo svojím potleskom.

Nuž, čo povedať na záver ? Misionárov z nás otec kardinál nespravil, to však ani nebolo jeho úmyslom. Na to totiž, myslím si, treba povolanie, a to dáva Boh. Avšak určite viacerí z nás odteraz ešte častejšie zapoja misie do svojich modlitieb. A to je ten najlepší začiatok.

Boli sme v Siene

Čas od 1. do 14. februára je pre nás tradične časom skúšok za zimný semester. Predsa však, čo sa týka prípravy na skúšky, nebýva náročný, ako letný semester z jednoduchého dôvodu: počet skúšok je menší. A tak niektorí z nás, ktorí už ku koncu skúšobného obdobia mali skúšky za sebou, alebo tí, ktorí sa cítili na zostávajúce dostatočne pripravení, sa rozhodli uskutočniť púť, spojenú s poznávaním histórie a pamätihodností krajiny, v ktorej žijeme. Rozhodnutie padlo na Sienu. Ráno 12. februára po spoločnej modlitbe, sa reflektory mikrobusu zapožičaného zo Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda zahryzli do luny rímskeho rána. Netrvalo dlho a začali za nami ostávať prvé úseky diaľnice smerom na Florenciu. S pribúdajúcimi kilometrami pribúdali i Zdravasy spoločného ruženca a po jeho skončení do zvuku spokojnej si hudiaceho motora zaznelo Salve Regina Mária ochrana, i iné piesne pozdravujúce Matku Božiu. Zhruba pri Orviete si niekto spomenul, že nielen z Božieho slova žije človek, a keď prázdne žalúdky ostatných tomu prisvedčili, odbočili sme z diaľnice, aby sme materiálne i chuťovo skontrolovali, čo nám nadelili na cestu naše poľské sestričky. Skonštatovali, že v žiadnom prípade hladom nezomrieme a po tomto uspokojivom zistení sme usilovne doháňali zameškané raňajky. Degustácia minerálky a vína sa neobišla bez spomienok na záhorákov a ich famózne víno, to sa potom stalo inšpirujúcim momentom na ceste až do Sieny, nesúcej sa v znamení vtipov - z veľkej časti práve záhoráckych. Aspoň jeden na ukážku: V Bratislave pod policajným riaditeľstvom so známymi dvoma levmi nad hlavným vchodom stojí policajt-záhorák. Prechádza okolo zblúdilý francúzsky turista a chce od neho informáciu. Pýta sa: "Parlez-vous français ?" Záhorák sa pozrie na dvoch levov, potom na Francúza a v duchu si hovorí: "No, pár levu tady je, to vidíš, ale jaks prišeu na to, že se menuju Francek, to teda nevím!"

Cesta rýchle ubehla a pred nami sa objavila panoráma mesta Sieny. Mestské stráže, ani fanfáry nás nevíkali, a tak sme pokojne prešli jednou z brán mestského múru. Ešte pred hradbami sa však prihlásil náš mikrobus, že má hlad. Tak sme ho napojili z obdržanej podpory od mons. rektora na výdavky púte. Dostal toľko, koľko sa doň vmestilo, takže počas celej púte nemal žiadne ďalšie požiadavky.

Hoci nebola turistická sezóna, problémy s parkovaním sme mali hneď od príchodu. Na koniec sme mikrobús predsa len šťastne odstavili na okraj mesta a začali so systematickým výskumom početných sien-ských pamiatok, ktoré sa však z časových možností niekoľkých hodín museli nakoniec zredukovať aspoň na niektoré podstatné. Ako prvé sme navštívili baziliku Santa Maria dei Servi, postavenú v 13.storočí. Prekvapila nás hneď svojím veľkým vnútorným priestorom. To bola mimochodom spoločná charakteristika všetkých bazilík, ktoré sme navštívili. Aj bazilika sv. Dominika, či sv. Františka, sa veru čo do rozlohy približujú známym hlavným rímskym bazilikám. Ďalším charakteristickým znakom bazilík sú ich typické architektonické zvláštnosti a umelecké stvárnenie interiéru, v čom vyniká najmä svetoznámy sien-ský Dóm - nádherná katedrála v románsko-gotickom slohu, postavená v 13.-14. storočí. V bazilike Santa Maria dei Servi sme začali prehliadku poklonou pred svätostánkom vo zvláštnej kaplnke. Pred ukončením prehliadky sa rozniesla po bazilike melódia piesne "Ó Mária bolestivá", ktorú sme zaspievali pred oltárom s peknou sochou Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska. "Matka drahá, spomni na nás, tam pod Tatrami..." To bola súčasne i prosba k Matke Božej za našich blízkych, známych a za celú Cirkev vo vlasti.

Po návšteve baziliky S.Maria dei Servi sme sa presunuli s mikrobúsom do centra mesta. Trochu sme si pokrúžili úzkymi uličkami, kým sa nám podarilo nájsť voľné miesto na parkovanie.

Najbližším objektom návštevy bol radničný mestský palác so svojou obdivuhodnou stodva metrov vysokou vežou, typickým to symbolom Sieny. Táto stavba dokončená v 14. storočí, je vrcholným dielom gotickej toskánskej architektúry. V mestskom múze sme obdivovali najmä freskovú výzdobu, zachycujúcu významné dejinné udalosti mesta Sieny i celého Talianska.

Byť v Siena, a nenavštíviť miesta spojené s osobou sv.Kataríny Sienskej, to by bolo, ako byť v Ríme a nevidieť Sv.Otca. Najskôr sme navštívili baziliku sv. Dominika, ktorá bola počas života sv. Kataríny-terciárky Dominikánskeho rádu i jej kostolom, a ktorá teraz prechováva vzácnu relikviu-hlavu sv.Kataríny, prinesenú sem z Ríma v 14.storočí, zatiaľ čo telo ostalo uložené v rímskom kostole S.Maria sopra Minerva. Zaiste je to osobnosť sv.Kataríny, patriacej k najväčším ženám kresťanstva, učiteľky Cirkvi a so sv.Františkom Assiským spolupatrónky Talianska, ktorá vtlačila pečať návšteve

tejto baziliky i rodnému domu svätice, premenenom po jej smrti na svätýňu. Návšteva týchto posvätných miest nám vhodne doplnila prehľadku výstavy náboženských diel toskánskych maliarov 13.-15.stor. v paláci Chigi - Saracini.

Už sa začalo stmievať, keď sme sa dostavili k pýche Sieny - sienskému Dómu. Najskôr sme obdivovali jeho nádherné priečelie a ostatné vonkajšie architektonické zvláštnosti. Šťastie, že sme sa predchádzajúcimi prehliadkami viac nezdržali, lebo by nám boli Dóm pred nosom zatvorili. Takto, i keď nie dôkladne, ale predsa sme sa mohli zoznámiť i s bohatstvom jeho interiéru.

Našou poslednou zastávkou bola obrovská bazilika sv.Františka so svojím eucharistickým zázrakom-sv.hostiami konsakrovanými v roku 1730, ktoré spolu s cibóriom ukradnuté a zlodejom hodené do pokladničky istého sienského kostola, boli po znovunájdení vystavené k verejnej úcte. Udalosť ich odcudzenia zrejme spôsobila, že neboli konzumované a doteraz si stále zachovávajú svoj pôvodný vzhľad a všetky svoje vlastnosti, farbu, chuť, čerstvosť. Počas stáročí boli niekoľkokrát podrobené kontrolám odborníkov, špecialistov i vedcov dnešnej doby a vždy bola konštatovaná ich v ničom nezmenená kvalita.

Plní dojmov z uplynulého dňa sme za tmy nasadli do nášho mikrobusu. Za nami ostali svetlá večernej Sieny a pred nami bola dlhá cesta do Ríma. Návštevu mesta sme začali prehliadkou baziliky S.Maria dei Servi. Na ceste domov nás iste sprevádzala Matka Božia oslavovaná modlitbou ruženca. Boli sme v Siene. Videli sme veľa, ale zďaleka nie všetko, čo mesto ponúka. Ale nič to ! Veď sme sa nelúčili pozdravom s Bohom, ale arrivederci Siena !

-PB-

LISTÁRNA

O prázdninách máme možnost navštěvovat krajské misie. Máme možnost se společně poznat. Ale mezi prázdninami je vždy řadu měsíců trvající přestávka. Toto období bývá vyplněno Brázdou, která se stala prostředníkem vzájemného spojení. Po několika letech její existence je možno říci, že tento nepomucenský s pravidelnou nepravidelností vydávaný občasník je se zájmem očekáván a brán do rukou. Je poselstvím o tom, čím se žije a dýchá. Po celou dobu nám docházejí větší či menší ohlasy, které dosvědčují oboustrannost tohoto spojení. Jsou to jednak žádosti o přímé zasílání. Snažíme se je plnit. Počet vyhotovovaných výtisků je již na naše svépomocné pracovní možnosti dosti vysoký. Ale v letošním akademickém roce je nás opět více, takže se i o práci můžeme snáze rozdělit. Pak jsou to i slova hodnocení, která nabádají k pokračování a vytrvání. Kdybych měl všechny jen vyjmenovat, byl by to velký výčet našich přátel. Za všechny tedy vyjmu tyto řádky: "Ale právě to je taký kus tréninku pro pozdější působení jako kněz. Kdo vám vaši práci skutečně ohodnotí, to je nakonec Pán Bůh sám." z dopisu P. Jiřího Jeřábka. Děkujeme za vaše slova, která předkládáme nově příšlým spolualumnům k podnícení do díla.

Dostáváme od vás také dary na vydávání Brázdy. Všem dárcům oatří naše srdečné "Zaplať Pán Bůh". Přijali jsme od p. dr. Bernadiče 20 sFr, od P. Opršala 10 000 Lit, od P. Nesvadby 500 ŠS, od p. Horáka 20 kan.\$, od p. Holečka 10 000 Lit, od P. Hurtoně 50 000 Lit, od p. Vostřeze 20 kan.\$, od P. Šupy 20 US \$, od P. Jeřábka 80 000 Lit, od p. Pleskové 20 sFr, od p. Lunek 20 sFr, od p. dr. Dvořákové 100 DM a od mons. Rabase 50 DM, kromě toho jsou ještě dárci, kteří si přejí zůstat ve skrytosti. Děkujeme všem, neboť bez vaší pomoci bychom zůstali jen na začátku cesty. Je to i vaše zásluha, že jsme mohli začít a že můžeme pokračovat. Díky patří i našemu Otcí rektorovi, který vždy doplní, kolik je zapotřebí. Poděkování posíláme všem, kteří na nás - alumnny i na naši kolej pamatujete. Zde se píše "Zaplať Pán Bůh", které je v kolejní kapli provázeno modlitbou.

Hle, s Králem průvod korouhví!
Kříž vpředu tajemně se skví,
vždyť na něm v mukách v těle pněl
našeho těla Stvořitel.

Kaleným kopím hluboce
zasažen ranou do srdce,
svou krev i s vodou vycedil,
aby z nás všechny skvrny smyl.

Zářivý strome, vznešený,
purpurem Krále oděný,
jen tvůj kmen směl se hodným stát
se údů svatých dotýkat.

Hle, cena světa výkupná
tíží ti sladce ramena.
Když svaté tělo zvažil jsi,
zbavuješ peklo kořisti.

Čest ti, Oběti, Oltáři,
muky tě slávou rozzáří,
když skosen smrtí život byl,
žití nám smrtí vydobyl.

Zdráv, kříži, buď, všech naděje.
Když nyní postní doba je,
rozhojni milost věrných svých
a hříšným odpusť každý hřích.

Trojice, zdroji milosti,
ač každý tvor tě chválou ctí.
Spasené křížem tajemným
hřej bez ustání světlem svým. Amen.